

Rapporteringen om Venezuela i svenska medier: ett journalistiskt haveri. Källkritiken offrad på klassinstinktens altare

Nyhetsrapportering ska vara relevant, allsidig och saklig, det vill säga faktabaserad. Om en rapportering kan uppfattas som ställningstagande för en part i en konflikt, ska denna partiskhet vara grundad i fakta.

En objektiv rapportering kan alltså vara partisk. Men den måste alltid vara korrekt, baserad på professionell källkritik, och den får inte utesluta relevanta aspekter. Den ska naturligtvis också utgå från båda parter versioner av en konflikts och förlopp. Men detta utesluter inte, som sagt, att den objektiva rapporteringen resulterar i sympatier till en av parterna.

I fallet Venezuela har rapporteringen på ett sorgligt och upprörande sätt misslyckats. Allsidigheten har totalt lyst med sin frånvaro. En organisation som 'Civil Rights Defenders', med en klar borgerlig och antisocialistisk agenda, har ofta fått fungera som 'expertröst'. Det venezolanska folkets mening har rapporterats genom uppringningar av sympatisörer till högeroppositionen. Hemmaredaktionerna har ställt frågor som framstätt baserade i regisserad propaganda. Högeroppositionens våldsvåg har sopats under mattan. Då dödstal nämns har fakta snedvridits genom formuleringar som 'under protesterna mot Maduro-regimen'.

De svenska medierna har basunerat ut exakt den propagandabild som USAs utrikesdepartement och underrättelsetjänster energiskt och under lång tid försökt etablera. Syftet har varit att lägga en opinionsmässig grund för ett våldsamt ingripande. Detta är historiskt inget nytt. Så har många USA-understödda blodiga aktioner i Latinamerika förberetts.

Inte heller är den hatiska kampanjen mot den venezolanska chavismens försök till djupgående samhällsomdaning något nytt i svenska medier. Händelserna 2002 ger därvidlag en god illustration. Innan den USA-understödda militärkuppen mot Hugo Chávez den 12 april 2002, pågick en högröstad kampanj mot honom också i vårt land. Framträdande propagandister då återfinns även nu. Liberala ungdomsförbundet och SILC, liberalernas USA-tillvända organisation för 'demokratibistånd' gick i spetsen. När Venezuelas USA-backade militärer, arbetsgivare, högermedier och militärer kidnappade Chávez, förde bort honom till okänd ort och installerade sig själva i presidentpalatset möttes beskedet med förståelse och glädje inom svensk borgerlighet. Sydsvenska Dagbladets ledare hade den triumferande rubriken 'Adiós, Hugo Chávez'.

Ambassadören för EUs ordförandeland Spanien avlade en gratulationsvisit hos kuppmakarna i det ockuperade palatset, och från CIA och USAs utrikesdepartement utsändes kommentarer präglade av belåtenhet.

Men glädjen över högermilitärernas och de rikas kupp varade bara i två dar. Spontan mobilisering bland Caracas arbetare och fattiga ledde till att de nya makthavarna i presidentpalatset omringades av en enorm mängd människor som var fast beslutna att försvara den demokrati som svenska liberaler ansåg att de gott kunde vara utan.

En frigivning av Chávez tvingades fram, och kuppmakarna tvingades bort. Besvikelsen var nog påtaglig bland våra liberala militärkuppentusiaster, och värre skulle det bli för dem. På plats i Caracas under de kritiska dagarna befann sig nämligen en grupp dokumentärfilmare från Irland. Deras plan var att göra ett reportage om situationen och utvecklingen i Venezuela. Filmen, vars titel i svensk översättning blev 'Statskupp framför kameran', inledde med bland annat en utförlig intervju med Hugo Chávez. Och med såväl chavistiska sympatisörer som med representanter för överklassoppositionen. De enorma klyftorna belystes effektivt, liksom överklassens djupa klassförakt gentemot den fattiga delen av befolkningen; och dess lika djupa och rasistiskt färgade hat gentemot Hugo Chávez.

Så kom då kuppen den 12 april. Det irländska filmteamet fanns med överallt. Överklassens och kupp militärernas självbelåtna stämning fångades i kameran, liksom sorgen som snabbt utvecklades till beslutsam vrede i arbetarområdena. Den folkliga demokratiska motaktionen drevs fram som en uppåtgående spiral, när människorna förstod att de var många som ville agera. Och många blev fler. Från slummen och arbetarområdena strömmade människorna ner till centrala Caracas där de omringade presidentpalatset.

Denna djupt rörande och bedövande effektiva icke-våldsaktion räddade demokratin i Venezuela. Det irländska filmteamet hade i

kuppens inledningsskede i intervjuer med segersäkra ledande mediepersoner kunnat visa att de stora högerkontrollerade medierna inte bara stött kuppen utan också varit med i förberedelserna och under kuppförloppet bidragit sådant som idag kallas 'fake news?'. Bland annat uppgifter om att döda personer skjutits av Chávez-anhängare. Filmen visar också på den otroliga cynismen hos kuppmakarna, som medvetet besköt 'sina egna' högersympatisörer för att sedan använda detta som propaganda genom att skylla beskjutningen på demokratiförsvaren.

Efter kuppen behandlades kuppmakarna, inklusive de deltagande medierna, med en förbluffande mildhet. Inga medier stängdes, och de ledande militärerna kunde ta sig till Florida.

Den irländska filmen 'Statskupp framför kameran' kom att sändas av SVT i Dokument utifrån. Budskapet inför visningen var klivet. Dels presenterades innehållet som 'kontroversiellt?'. Dels hyllades den som något i still med århundradets dokumentärfilm.

Filmen bidrog säkert till den märkbara tystnad om Venezuela som under något år rådde bland våra kuppglada liberaler. Men strax började kampanjen ta fart på nytt. Idag har den nått en sådan omfattning att ifrågasättanden regelmässigt stämplas som förkastlig extremism, som bör förvägras utrymme. Detta bidrar naturligtvis till den hatiska konformismen.

Klassinstinkt, karriärism, slöhet, gruppsyck och feghet har lagt grunden för det journalistiska haveriet. Resultatet kan ses som ett hån mot den informationssökande allmänheten i Sverige.

Tomas Widén 170731

<https://efolket.eu>